

หลักภาษา และการใช้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

อาจารย์อชชา แสงอสนีย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมใจ บุญอุรพิภิญโญ

ผู้ตรวจ

อาจารย์น้ำทิพย์ ชัยวงศ์
อาจารย์ศัพพัญญ์ สุขพิระวัฒนกุล
อาจารย์อนุวัฒน์ วงษ์ราช

บรรณาธิการ

อาจารย์เครือรัตน์ เรืองแก้ว

พิมพ์ครั้งที่ ๑
จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม
ISBN : 978-616-05-5112-5

สงวนลิขสิทธิ์
บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๖๗
website : www.iadth.com

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย **หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นหนังสือเรียนที่สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จัดทำขึ้นตามหลักการ จุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หนังสือเรียนเล่มนี้ได้รวมเนื้อหาของสาระที่ ๑ การอ่าน สาระที่ ๒ การเขียน สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด และสาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทยไว้ด้วยกันอย่างสมบูรณ์และเหมาะสมกับวัย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักภาษาไทย และทักษะการอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด ในระดับพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การนำเสนอมีภาพประกอบที่สวยงามเพื่อกระตุ้นความสนใจและสื่อความหมายให้ผู้เรียน เข้าใจง่าย รวมทั้งมีกิจกรรมเสนอแนะที่ส่งเสริมกระบวนการคิดและสมรรถนะต่าง ๆ อย่างหลากหลาย รวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมทางภาษา

หนังสือเรียน **หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย** เล่มนี้ จัดทำขึ้นพร้อมกับหนังสือเรียน **วรรณคดีและวรรณกรรม** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งนำวรรณคดีที่กำหนดไว้ในประกาศ ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง วรรณคดีสำหรับจัดการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งคัดสรร วรรณคดีและวรรณกรรมอื่น ๆ ที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยมาให้ผู้เรียนได้ศึกษา

หนังสือเรียนทั้งสองเล่มนี้ จะใช้ควบคู่กับ **แบบฝึกหัด** รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่มีแบบฝึกหัดหลากหลาย พัฒนาระบวนการคิด และการเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียน **หลักภาษา และการใช้ภาษาไทย** เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้สร้างเสริม สมรรถนะเกิดการเรียนรู้ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

สารบัญ

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เตรียมพร้อมอ่านเขียน เรียนรู้ภาษา	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สระ -า	๒๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สระ -ิ	๒๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สระ -ุ	๓๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ สระ -เ	๓๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สระ -แ	๔๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ สระ -โ	๔๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ สระ -อ	๕๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ สระ -ู	๕๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ สระ -ิ	๖๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ สระ -ึ	๗๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ สระ -ใ -ไม้ม้วน	๗๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ สระ -ไ -ไม้มลาย	๘๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ สระ -ี	๘๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ สระ -ำ	๙๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๖ สระ -เ	๑๐๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๗ สระ -เีย	๑๐๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๘ สระ -เื่อ	๑๑๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๙ สระ -ัว	๑๑๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๐ สระ -ะ	๑๒๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๑ สระ -ะ	๑๒๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๒	สระ แ-ะ	หน้า ๑๓๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๓	สระ เ-าะ	๑๔๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๔	สระ โ-ะ	๑๔๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๕	สระ เอ-ะ	๑๕๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๖	สระ เ-อ	๑๕๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๗	มาตรา ก กา	๑๖๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๘	มาตรา กง	๑๖๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒๙	มาตรา กม	๑๗๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๐	มาตรา เกย	๑๗๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๑	มาตรา เกอว	๑๘๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๒	มาตรา กน	๑๘๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๓	มาตรา กก	๑๙๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๔	มาตรา กบ	๑๙๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๕	มาตรา กด	๒๐๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๖	อักษรควบและอักษรนำ	๒๑๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๗	การผันคำ	๒๒๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๘	คำคล้องจอง	๒๒๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๙	การแต่งประโยค	๒๓๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔๐	การฟัง การดู และการพูด	๒๓๕
โครงการสู่นวัตกรรม		๒๔๖
บรรณานุกรม		๒๔๗

พยัญชนะไทย

พยัญชนะไทยมี ๔๔ ตัว

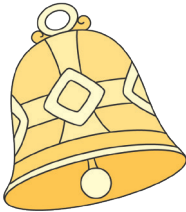
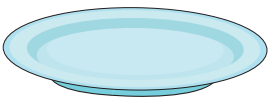
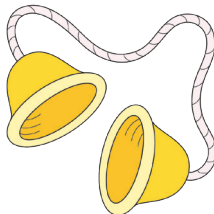
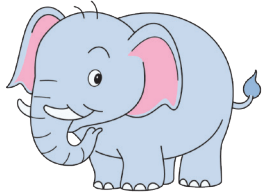
พยัญชนะหลายตัวมีเสียงซ้ำกัน จึงจำเป็นต้องตั้งชื่อให้ต่างกัน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

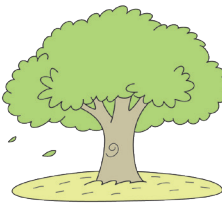
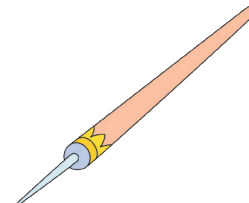

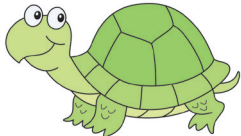
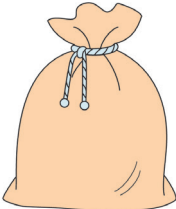
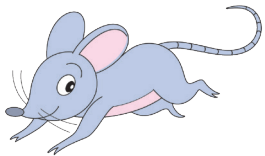
QR CODE เรื่อง พยัญชนะไทย

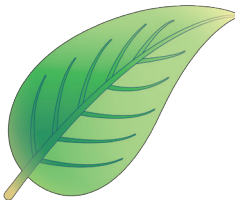
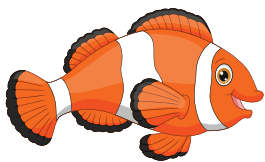
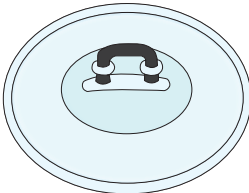
สังเกตรูปและเสียงพยัญชนะ แล้วออกเสียงพยัญชนะให้ถูกต้อง

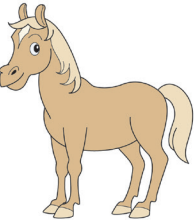
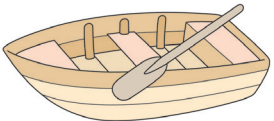
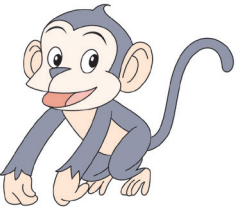
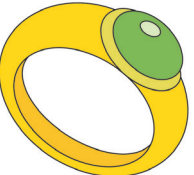
ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ก	ก - ไก่	กอ
	ข	ข - ไข่	ขอ
	ช	ช - ขวด (ปัจจุบันไม่ใช่แล้ว)	ชอ (ขอ)
	ค	ค - ควาย	คอ

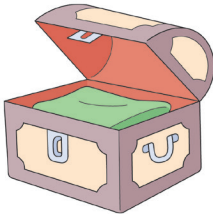
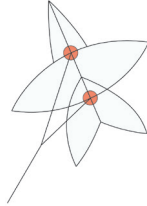
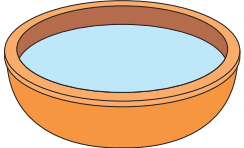
ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ค	ค - คน (ปัจจุบันไม่ใช้แล้ว)	คอ (คอ)
	ฅ	ฅ - ระฆัง	ฅอ (คอ)
	ง	ง - งู	งอ
	จ	จ - จาน	จอ
	ฉ	ฉ - ฉิ่ง	ฉอ
	ช	ช - ช้าง	ชอ
	ซ	ซ - โซ่	ซอ

ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ณ	ณ - เณร	ณอ (ชอ)
	ญ	ญ - หญิง	ญอ (ยอ)
	ฎ	ฎ - ชฎา	ฎอ (ดอ)
	ฏ	ฏ - ปฏัก	ฏอ (ตอ)
	ฐ	ฐ - ฐาน	ฐอ (ธอ)
	ฑ	ฑ - มณโฑ	ฑอ (ทอ)
	ฒ	ฒ - ผู้เฒ่า	ฒอ (ทอ)

ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ณ	ณ - เณร	ณอ (นอ)
	ด	ด - เด็ก	ดอ
	ต	ต - เต่า	ตอ
	ถ	ถ - ถุง	ถอ
	ท	ท - ทหาร	ทอ
	ธ	ธ - ธง	ธอ (ทอ)
	น	น - หนู	นอ

ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	บ	บ - ใบไม้	บอ
	ป	ป - ปลา	ปอ
	ผ	ผ - ผึ้ง	ผอ
	ฝ	ฝ - ฝา	ฝอ
	พ	พ - พาน	พอ
	ฟ	ฟ - ฟัน	ฟอ
	ภ	ภ - ลำภา	ภอ (พอ)

ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ม	ม - ม้า	มอ
	ย	ย - ยักษ์	ยอ
	ร	ร - เรือ	รอ
	ล	ล - ลิง	ลอ
	ว	ว - แหวน	วอ
	ค	ค - ศาลา	คอ (สอ)
	ช	ช - ฤษี	ชอ (สอ)

ภาพ	รูปพยัญชนะ	ชื่อพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
	ส	ส - เสือ	สอ
	ห	ห - หีบ	หอ
	ฟ	ฟ - จุฬา	ฟอ (ลอ)
	อ	อ - อ่าง	ออ
	ฮ	ฮ - นกฮูก	ฮอ

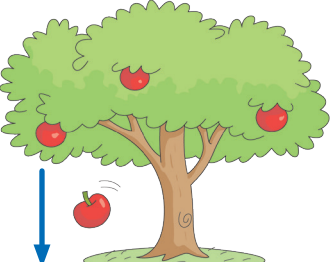
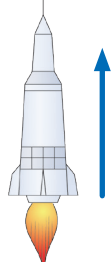
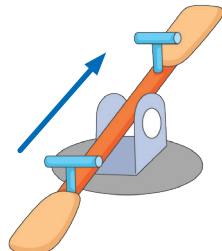
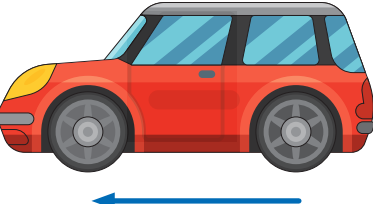
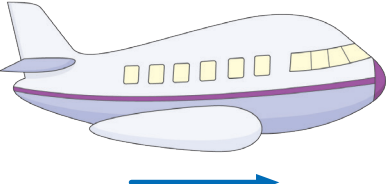
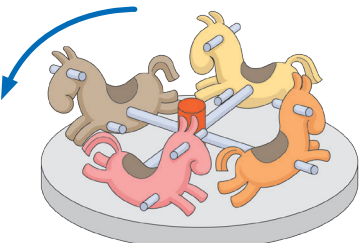
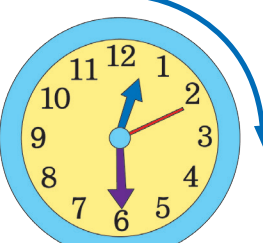
พยัญชนะไทยแต่เดิมนั้นใช้ครบทั้ง ๔๔ ตัว
แต่ปัจจุบัน ข ค ไม่ใช้แล้ว จึงเหลือใช้เพียง ๔๒ ตัวนะคะ

การเขียนพยัญชนะไทย

การฝึกฝนลากเส้นต่าง ๆ อย่างถูกวิธี จะทำให้เขียนพยัญชนะไทยได้ถูกต้องและสวยงาม

มารู้จักเส้นประกอบพยัญชนะ และฝึกลากเส้นตาม

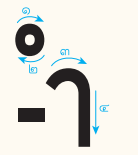
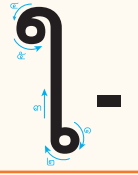
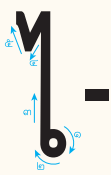
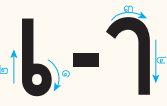
	
	
	
	

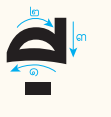
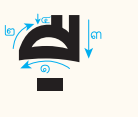
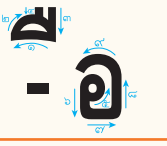
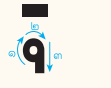
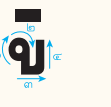
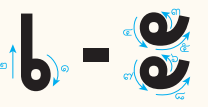
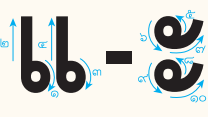
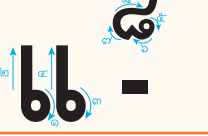
สังเกตการเขียนหัวพยัญชนะ พยัญชนะที่ไม่มีหัว และทิศทางการเขียน แล้วฝึกเขียนให้ถูกต้อง

๑	ง ฉ ท น บ ป พ ฟ ม ษ ห ฬ
๑	ฒ ด ต
๑	จ ฐ
๒	ฉ ญ ณ ถ
๒	ล ล
๑	ข ข
๓	ช ซ ฌ ฑ
๒	ย
๒	ฬ ฝ อ ฮ
๒	ค ศ ศ
๒	ภ ฅ ฌ ว ฐ
↑	ก
↓	ข

สระในภาษาไทย

สังเกตรูปสระ ชื่อเรียกและเสียงสระ แล้วออกเสียงสระให้ถูกต้อง

รูปสระ	ชื่อเรียก	ใช้แทนเสียงสระ
	สระ อะ	เสียง อะ
	ไม้หันอากาศ	เสียง อะ
	สระ อำ	เสียง อะ และเหมือน มี ม เป็นตัวสะกด
	สระ ไอะ ไม้ม้วน	เสียง อะ และเหมือน มี ย เป็นตัวสะกด
	สระ เียว ไม้มลาย	เสียง อะ และเหมือน มี ย เป็นตัวสะกด
	สระ เอา	เสียง อะ และเหมือน มี ว เป็นตัวสะกด
	สระ อา	เสียง อา
	สระ อิ	เสียง อิ

รูปสระ	ชื่อเรียก	ใช้แทนเสียงสระ
	สระ อี	เสียง อี
	สระ อี	เสียง อี
	สระ เอือ	เสียง เอือ
	สระ เอือ-ออ	เสียง เอือ
	สระ อุ	เสียง อุ
	สระ อู	เสียง อู
	สระ เอะ	เสียง เอะ
	สระ เอ กับไม้ไต่คู้	เสียง เอะ
	สระ เอ	เสียง เอ
	สระ แอะ	เสียง แอะ
	สระ แเอ กับไม้ไต่คู้	เสียง แอะ

รูปสระ	ชื่อเรียก	ใช้แทนเสียงสระ
เ-	สระ แอ	เสียง แอ
โ-ะ	สระ โอะ	เสียง โอะ
โ-	สระ โอ	เสียง โอ
เ-าะ	สระ เอาะ	เสียง เอาะ
-อ	สระ ออ กับไม้ไต่คู้	เสียง เอาะ
-	ไม้ไต่คู้	เสียง เอาะ
-อ	สระ ออ	เสียง ออ
เ-อะ	สระ เอาะ	เสียง เอาะ
เ-อ	สระ เอา	เสียง เอา

รูปสระ	ชื่อเรียก	ใช้แทนเสียงสระ
เ-	สระ เออ	เสียง เออ
เ-ยะ	สระ เอียะ	เสียง เอีย ที่ออกเสียงสั้น
เ-ย	สระ เอีย	เสียง เอีย
เ-เอะ	สระ เอื่อะ	เสียง เอื่อ ที่ออกเสียงสั้น
เ-เอ	สระ เอื่อ	เสียง เอื่อ
-วะ	สระ อ้าว	เสียง อ้าว ที่ออกเสียงสั้น
-ว	สระ อ้าว	เสียง อ้าว
-ว	ตัว วอ	เสียง อ้าว

วรรณยุกต์ไทย

วรรณยุกต์มี ๔ รูป เขียนไว้บนพยัญชนะต้น สังเกตและฝึกเขียนให้ถูกต้อง

ไม้เอก

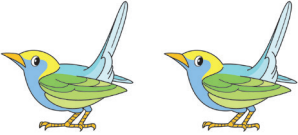
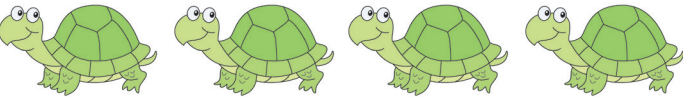
ไม้โท

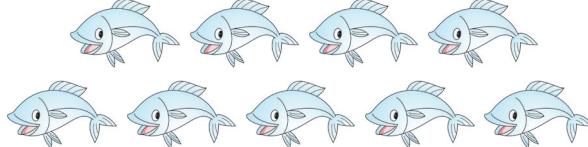
ไม้ตรี

ไม้จัตวา

ตัวเลขไทย

อ่านและสังเกตการเขียนตัวเลขไทย

ภาพ	ตัวเลขไทย	คำ
	๐	ศูนย์
	๑	หนึ่ง
	๒	สอง
	๓	สาม
	๔	สี่

ภาพ	ตัวเลขไทย	คำ
	๕	ห้า
	๖	หก
	๗	เจ็ด
	๘	แปด
	๙	เก้า

สังเกตทิศทางการเขียนตัวเลขไทย และฝึกเขียนให้ถูกต้อง

เขียนตาม เข็มนาฬิกา 	๐ ๑ ๒ ๓
เขียนทวน เข็มนาฬิกา 	๔ ๕ ๖

การออกเสียงและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวเลขไทยได้ถูกต้อง จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยนะครับ

ลายมือสวยด้วยการฝึก

- นักเรียนฝึกตัดตัวอักษรไทยด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดให้ถูกวิธี แล้วนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของการคัดลายมือ จากนั้นออกเสียงตัวอักษรไทยโดยพร้อมเพรียงกัน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

- นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยพิจารณาว่ามีภาพใดที่มีชื่อเรียกภาพออกเสียงตรงกับพยัญชนะที่กำหนด แล้ววงกลมล้อมรอบภาพนั้น อาจจะมีมากกว่า ๑ คำตอบ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ก				
ค				
ช				
พ				

ม				
ร				
ว				
ฉ				
อ				

- นักเรียนแบ่งกลุ่มแข่งขันกันเขียนคำที่ประสมด้วยสระที่กำหนดลงในบัตรคำให้ได้มากที่สุด แล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้อง

ตัวอย่างสระ ▶

-า

-ุ

-ะ

-เ

-โ

- นักเรียนเลือกเขียนพยัญชนะไทย สระ วรรณยุกต์ และตัวเลขไทยที่ชอบอย่างละ ๑ ตัว ด้วยตัวบรรจงและวาดภาพประกอบ ตกแต่งพร้อมระบายสีให้สวยงาม จากนั้นออกมานำเสนอ ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน